

Alijäämien kattamisveloitteen mukainen sopeuttamissuunnitelma

Aluehallitus 1.6.2026 § 120

Valmistelija

Konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä, puh. 044 770 0577;
Rahoitusjohtaja Arto Jalkanen, puh. 040 359 6841; Terveyspalvelujen
toimialajohtaja, Kimmo Kuosmanen, puh. 040 656 7885; Ikääntyneiden
palvelujen toimialajohtaja Niina Kaukonen, puh. 044 7944003;
Sosiaalipalvelujen toimialajohtaja, Saara Tavi, puh. 044 417 4100;
Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja, Seppo Lokka, puh.
040 359 7864

Voimassa olevan hyvinvointialuelain (Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 115 a §) mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma tulee laatia siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Etelä-Savon hyvinvointialueen kumulatiiviset alijäämät eivät tule katetuiksi määräajassa eli vuoden 2026 loppuun mennessä, mutta hallitus antoi eduskunnalle 11.12.2025 esityksen hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta (HE 189/2025), jossa ehdotetaan alijäämien kattamiskautta koskevan sääntelyn määräaikaista muuttamista. Hallitus antoi 3.3.2026 edellä mainittua esitystä täydentävän esityksen (HE 27/2026). Alueet

voisivat esityksessä määritellyin edellytyksin saada uuden määräajan kertyneiden alijäämien kattamiseen vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä.

Jos hyvinvointialue ei voi kattaa taseeseensa kertynyttä alijäämää 115 §:n 2 momentissa säädetyssä määräajassa, valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta päättää, että alijäämä on katettava vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Valtiovarainministeriö voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, jos:

- 1) määräajan jatkaminen on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi
- 2) kertynyt alijäämä on katettavissa 1 momentissa säädetyssä määräajassa ja
- 3) hyvinvointialueella on aluevaltuuston hyväksymä suunnitelma kertyneen alijäämän kattamiseksi viipymättä.

Hyvinvointialue voi tehdä hakemuksen aluehallituksen laadittua tilinpäätöksen. Hakemus on tehtävä alijäämän kattamista koskevan määräajan päättymisvuoden elokuun loppuun mennessä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto on 24.3.2026 § 5 kokouksessaan päättänyt alijäämän kattamisen aikataulun muuttamisesta siten että alijäämät tulevat katetuksi vuoden 2029 loppuun mennessä. Lisäksi aluevaltuusto valtuutti aluehallituksen hakemaan valtiovarainministeriöltä lisääaikaa alijäämien kattamiseen vuoden 2029 loppuun mennessä. Samassa päätöksessä velvoitettiin hyvinvointialuejohtaja laatimaan sopeutusohjelman, joka johtaa alijäämien kattamiseen vuoden 2029 loppuun mennessä. Sopeutusohjelma käsitellään aluevaltuuston kokouksessa 2026. Lisäksi henkilöstöjohtaja valtuutettiin vuoden 2029 loppuun saakka aloittamaan yhteistoimintalain mukaiset yhteistoimintaneuvottelut osana hyvinvointialueen talouden sopeutusohjelmaa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen kumulatiiviset alijäämät ovat vuoden 2025 tilinpäätöksessä 73,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 tulosennuste on 7,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, joten tämä huomioiden kumulatiivinen alijäämä olisi n. 66,3 miljoonaa euroa ja katettavan alijäämän määrä kertynyt poistoero (5,3 miljoonaa euroa) huomioiden n. 61 miljoonaa euroa. Alijäämien kattaminen edellyttää huomattavia sopeutustoimia, koska

valtion rahoitus on pienemässä valtiovarainministeriön 30.4.2026 julkaisemien laskelmien perusteella joulukuun 2025 laskelmiin verrattuna n. 16,3 miljoonaa euroa vuodelta 2027 ja 17,8 miljoonaa euroa vuonna 2028.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vuoden 2027 rahoituksen kokonaismäärä on noin 788,6 miljoonaa euroa, kun vuoden 2026 valtion rahoitus on noin 783,4 miljoonaa euroa. Koko maan tasolla hyvinvointialueiden rahoituksen määrä vuonna 2027 on noin 27,5 miljardia euroa. Etelä-Savon rahoitus kasvaa vain 0,7 %, mikä on liian vähän suhteessa esimerkiksi henkilöstömenojen ja tätä kautta myös ostopalvelujen kustannuskehitykseen.

Alla oleva taulukko kuvastaa valtion rahoituksen arvioiden kehitystä huhtikuusta 2025 huhtikuuhun 2026. Valtion rahoitus on pienemässä merkittävästi aiempiin arvioihin verrattuna. Näin suuret muutokset vaikeuttavat merkittävästi talouden pidempiaikaista suunnittelua.

Painelaskelma (milj. euroa)	2026	2027	2028	2029
30.4.2025	783,6	804,5	797,0	817,3
26.6.2025	780,8	801,7	794,2	814,4
22.9.2025	781,7	803,1	815,1	
18.12.2025	783,4	804,9	815,7	
30.4.2026		788,6	797,9	808,1
Muutos ed. laskelmaan		-16,3	-17,8	
Kasvu edelliseen vuoteen		0,7%	1,2%	1,3%

Ohessa alijäämien kattamiseksi laadittu suunnitelma toimenpiteineen sekä eurovaikutuksineen. Myös suunniteltuihin toimenpiteisiin liittyviä riskejä on arvioitu.

Toimivalta

Hallintosääntö 8 §

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto

- 1) hyväksyy liitteenä olevan alijäämien kattamiseksi laaditun sopeuttamisohjelman;
- 2) valtuuttaa konsernipalvelujen toimialajohtajan ja rahoitusjohtajan tarvittaessa esittämäänsä sopeuttamisohjelmaan muutoksia, ja;
- 3) valtuuttaa aluehallituksen käsittelemään ja päättämään sopeuttamisohjelmaan viranhaltijoiden esittämät muutosesitykset.

Käsittely:

Hyvinvointialuejohtaja ja toimialajohtajat selostivat asiaa kokouksessa.
Tämä asia käsiteltiin kokouksessa ennen asiaa numero 119.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Tiedoksi

Aluevaltuusto 8.6.2026
3477/00.01.02.02/2026

Asiaselostus: Aluehallitus 1.6.2026 § 120 (ks. asian aiempi käsittely).

Toimivalta

Hallintosääntö 8 §

Aluehallituksen esitys:

Aluevaltuusto

- 1) hyväksyy liitteenä olevan alijäämien kattamiseksi laaditun sopeuttamisohjelman;
- 2) valtuuttaa konsernipalvelujen toimialajohtajan ja rahoitusjohtajan tarvittaessa esittämään sopeuttamisohjelmaan muutoksia, ja;
- 3) valtuuttaa aluehallituksen käsittelemään ja päättämään sopeuttamisohjelmaan viranhaltijoiden esittämät muutosesitykset

Päätös:

Tiedoksi